

prospívá také volná kresba k rozvoji grafomotorických dovedností, k procvičování drobných svalů ruky souvisejících s vývojem řeči, k rozvoji schopnosti samostatného rozhodování a dalším aspektům vývoje celé osobnosti. Kresebným využitím plochy papíru si kupříkladu pokadě procvičuje prostorové představy, aniž je to nutné izolovat do samostatného zamestnání. Pomocníkem k rovnoměrnému vývoji drobných svalů ruky a prevencí návyku špatného držení tužky je tvar kreslicího materiálu. Ve waldorfských školkách se osvědčilo používání voskových barviček ve tvaru kubusu. Z malé cibličky se používáním brzy stane obláček a dítě se za čas stane mistrem v jeho využití. Podle toho, jakou stranu, hranu nebo plochu zvolí, takovou stopu vytvoří na papíře. Odpadá zlozvyk llačení a nebezpečí přetěžování a křivení prstů. Tvořivou manipulaci s kubusem se zapojují různé drobné svaly ruky a postupně se procvičují a rozvíjejí. Aniž vedou k jednostrannostem, předcházejí špatnému držení tužky a ortografickým problémům.

Výsledky výtvarného snažení dětí nikdy neopravujeme ani nijak nehodnotíme, s ohledem na jeho funkci v tomto období. Dítě tvoří s plným zaujetím, ale jen pro samo okamžité potěšení či uvolnění. Dáme mu pocítit z našeho postoje, že máme z jeho počínání radost, pochvalou povzbuzujeme jen ty nejnemělejší. Pokud je to nenaučíme, je pro ně výsledek nepodstatný. Tím méně je žádoucí výtvořené vlastní estetickým měřítkem vybírat a vystavovat na obdiv. Také ničením obrázků před zraky dítěte bychom se dopustili hrubé chyby. Ukládáme je jako doklad jeho vnitřního růstu. Konečná mozaika, složená z výtvořené dítěte za celé období pobytu ve školce, je mapou jeho individuálního vývoje.

Když se nás dítě zeptá, co má malovat, je to už důsledek nedobrého výchovného vlivu. Jestliže potřebuje nějak motivovat, musí být motivace opět umělecká. Mluvíme třeba chvíli básnivě o barvách nebo o větru či jaru, vždy o něčem, co nemá konkrétní tvar a nemůže být bráno jako návod. Dobrou motivací může být hudba nebo písnička. Nebo stačí pohádkově probudit štětec a vybidnout ho, aby si obarvil vlasy některou barvou. Dítě už bude pokračovat samo. Podobně přistupujeme i ke kreslení a modelování.

Pro dětského psychiatra či zkušeného pedagoga je výtvarný projev dítěte úplnou částí jeho nitra. Pro zajímavost otiskujeme několik "slov" z řeči dětských kreseb, tak jak je vyčetla specialista na dětský výtvarný projev, paní H. Zumpt z pedagogického institutu ve Wittenu :

V době utváření hlavy a probouzení organizace smyslu, až po nalezení svého "já" (0 - 2 a 1/3), zdokonaluje dítě kresbu tak dlouho, až se mu podaří kruh a stane se hlavou s nohama (hlavonožci - utváření hlavy). **Mezi 2 a 1/3 roku až 4. a 2/3 roku se na volných kresbách objevuje :**

Hledání pravého úhlu zobrazováním žebříků, mříží kreslí dítě v období vývoje hrudního organismu a rytmického systému.

Vegetativní proudění v rostlinných motivech odráží vnitřní utváření kostí.

Schéma stavby listnatého stromu najdeme na kresbě v době propojování tvorby kostry s vegetativním systémem.

Motiv jabloně odpovídá vnitřní stavbě nervů.

Když se ve volné dětské kresbě začne objevovat rytmické opakování a dítě začne vytvářet rytmicky skládané barevné vzory, formuje se u něj dýchací a oběhový systém.

Přibližně mezi 3. - 4. a 1/2, v době, kdy se intenzivně seznamuje s okolním světem, můžeme na kresbách nacházet tvory a předměty s jakýmsi hmatovým čidly.

Do sedmi let odhalíme ve volné kresbě tyto motivy:

Člověk - strom (smyslový vývoj) = látková výměna a zrání údů.

Zobrazování pupíku = (místo "já") posun ve vědomí.

Motiv kormidla = dozrávání nervového systému (solar plexus)

Trojúhelník = výměna zubu.

Prokreslení celé postavy (5 prstů končetin) = dozrávání údů.

